

Vergaderjaar 2016–2017

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 693

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 mei 2017

Tijdens de begrotingsbehandeling 2017 van mijn departement (Handelingen II 2016/17, nr. 30, items 7 en 12) en tijdens het plenaire debat van 19 april jl. (Handelingen II 2016/17, nr. 70, item 7) heb ik met uw Kamer uitvoerig gesproken over de ontwikkelingen op het gebied van de celcapaciteit en het personeel bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Ik heb aangegeven dat ik begrip heb voor het standpunt van uw Kamer dat er geen inrichtingen mogen worden gesloten. Ik heb dan ook gehoor gegeven aan de door uw Kamer aanvaarde motie van de leden Van Oosten en Volp¹ «dat sluiting van gevangenissen, inclusief justitiële jeugdinstellingen, aanvullend op het lopende Masterplan nu niet aan de orde is». Het voordeel is dat er geen sluitingen hebben plaatsgevonden bovenop het Masterplan DJI 2013–2018 (bijlage bij Kamerstuk 24 587, nr. 563), maar het nadeel is dat de onzekerheid voor het personeel is gebleven. Tevens heb ik daarbij aangegeven dat de uitstroom van executief personeel hoger is dan verwacht.

Tijdens het plenair debat heb ik aangegeven dat binnen DJI sprake is van een kwetsbaar evenwicht tussen leegstand, de personele bezetting en het waarborgen van de veiligheid. Ook heb ik gemeld welke maatregelen ik heb genomen om de krapte in de personele bezetting zo spoedig mogelijk aan te pakken, waaronder een wervingscampagne voor nieuw executief personeel. De inmiddels lopende wervingscampagne zal de personele sterkte weer op niveau brengen. Conform de aangenomen motie van de leden van Nispen en Van Toorenburg² zal ik uw Kamer over de voortgang van de werving informeren.

De DJI heeft aangegeven dat er op korte termijn in drie inrichtingen extra maatregelen nodig zijn om ook daar de veiligheid van het personeel en de gedetineerden te kunnen waarborgen. Het gaat om tijdelijke maatregelen

¹ Kamerstuk 24 587, nr. 641.

² Kamerstuk 24 587, nr. 687.

om de operationele problematiek in de zomermaanden in deze inrichtingen van het gevangeniswezen het hoofd te kunnen bieden. Deze maatregelen zijn afgestemd met de betrokken vestigingsdirecteuren. De Centrale ondernemingsraad, alsmede de ondernemingsraden van de betreffende inrichtingen, worden conform de WOR betrokken bij het besluitvormingsproces.

Ik steun de DJI in het treffen van de benodigde maatregelen en licht deze in het vervolg van deze brief toe. Met deze voorgenomen maatregelen handelt DJI in lijn met de door uw Kamer aanvaarde motie van het lid Krol³, waarin de regering wordt verzocht «in te zetten op een optimale spreiding van cellen, gedetineerden en personeel om zo verlichting van de werkdruk en verbetering van de veiligheidssituatie te realiseren». Andere scenario's zoals het werken met een sterk onderbezette penitentiaire inrichting of nog meer externe inhuur, die overigens niet beschikbaar is, behoren in mijn ogen niet tot verantwoorde opties met het oog op de veiligheid.

Voorgenomen maatregelen

De personele krapte doet zich met name voor in de locatie Zoetermeer van de Penitentiaire Inrichting (PI) Haaglanden en in de PI Almere. Daarnaast is er sprake van een minder snelle instroom van nieuw personeel dan verwacht in het Justitieel Centrum Zaanstad. Met de te treffen maatregelen wordt bewerkstelligd dat gedetineerden geplaatst kunnen worden in penitentiaire inrichtingen waar wel voldoende goed gekwalificeerd personeel aanwezig is en de veiligheid kan worden gewaarborgd.

Penitentiaire Inrichting Haaglanden, locatie Zoetermeer

Zoals eerder aan uw Kamer gemeld is eind 2016 de helft van de locatie Zoetermeer vanwege het personeelsverloop geconcentreerd leeggezet. De uitstroom van executief personeel op de locatie Zoetermeer heeft evenwel zeer sterk aangehouden waardoor het treffen van verdergaande maatregelen mede met het oog op de aanstaande vakantieperiode onvermijdelijk is geworden. DJI is dan ook voornemens de gehele locatie Zoetermeer van de PI Haaglanden tijdelijk buiten gebruik te stellen. Het operationeel houden van een (klein) deel van de capaciteit in Zoetermeer is onderzocht, maar niet haalbaar bevonden vanwege de disbalans die dan zou optreden tussen inhuur en vast personeel. Hierdoor kan de veiligheid in de inrichting niet worden gegarandeerd.

Om dit verlies aan HvB-capaciteit (huis van bewaring) te compenseren worden in de PI Alphen aan den Rijn, eveneens gelegen in het arrondissement Den Haag, 144 extra HvB-celplaatsen gerealiseerd. Het personeel blijft in dienst van de PI Haaglanden. Ongeveer 80 medewerkers worden uitgeleend aan de PI Alphen aan den Rijn, ongeveer 30 medewerkers kunnen geplaatst worden in de locatie Scheveningen, eveneens een onderdeel van de PI Haaglanden. Enkele personeelsleden (ongeveer tien tot twintig fte) zullen elders binnen DJI worden uitgeleend. Deze maatregel geldt in elk geval tot en met eind december 2017. Er worden met de beschreven maatregelen geen onomkeerbare stappen gezet.

Penitentiaire Inrichting Almere

Ook in de PI Almere bestaat er vanwege de personele krapte in zomermaanden een disbalans tussen inhuur en eigen personeel. Om de veiligheid te garanderen zijn ook hier tijdelijke maatregelen nodig. DJI is

³ Kamerstuk 24 587, nr. 684.

voornemens in de PI Almere met ingang van 1 juli 2017 een afdeling van in totaal 60 HvB-plaatsen tijdelijk geconcentreerd leeg te zetten. Om dit mogelijk te maken worden in het Justitieel Centrum Schiphol 56 HvB plaatsen gerealiseerd tot en met 30 september 2017.

Justitieel Centrum Zaanstad

Sinds december 2016 is de capaciteit van het Justitieel Centrum Zaanstad die is bestemd als HvB- en gevangenisplaatsen geleidelijk in gebruik genomen. De beoogde instroom van gedetineerden wordt echter vertraagd door de minder dan verwachte instroom van nieuw personeel en het inwerken in de nieuwe setting van Zaanstad en een relatief hoog ziekteverzuim. Hierdoor is het noodzakelijk om vanaf 1 juli 2017 96 gevangenisplaatsen tijdelijk elders te realiseren. Dat gebeurt in de PI Lelystad. Deze tijdelijke maatregel duurt in ieder geval tot 1 oktober 2017. Medio september 2017 vindt een evaluatie plaats om te bepalen of het noodzakelijk is deze maatregel te verlengen. Tot eind 2017 blijft ook de doelgroep Top600 in PI Lelystad ondergebracht.

Tot slot

De maatregelen die ik hierboven heb toegelicht zijn nodig om de veiligheid van het personeel en de gedetineerden in de betrokken inrichtingen te blijven waarborgen. Ik benadruk dat het gaat om tijdelijke maatregelen, maar ik realiseer me dat zij ingrijpend zijn voor het betrokken personeel en mogelijk leiden tot meer onzekerheid bij het personeel over hun toekomst bij DJI. Ik betreur dat, maar zie samen met de DJI geen andere mogelijkheden om de veiligheid in de betreffende inrichtingen te waarborgen.

Ik kan mij voorstellen dat er bij uw Kamer vragen leven waarom sommige inrichtingen zich geplaatst zien voor een personeelstekort, terwijl er tegelijkertijd sprake is van een grote overcapaciteit. Mocht hieraan behoefte zijn, dan is DJI uiteraard gaarne bereid uw Kamer meer in detail te informeren in de vorm van een technische briefing.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff